

1/2 Ağustos 1987

(1.8 art)

Yazılar

1- Referandum öncesinde durum (Atılımdan) Spiker: Yavuz

2- Bu haberde yer alanlar doğru mudur? başlıklı yorum. (Bizim Radyo)

Spiker: Yavuz

3-Halkın Kürsüsü

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

1/2 - Apostos 87 (Cts-P2. 1. Band.

Pazar

(Spk: Yavuz)
Atılım'dan)

Bu yayınıımızda, önce "referandum öncesinde durum" ve "Bu haberde
(Spk: Yavuz - BR yorumu)
yer alanlar doğ rumudur "başıklı yazılarımızı/ ve halkın kürsüsü
progaramımızı ıdinleyeceksiniz. (Spk: Sinan-Yav.)

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TKP'nin Sesi
Halkın Kürsüsü

1. Müh. / B. 350
2. Müh. / D. 206

---Merhaba d. dinleyiciler... Yeni bir programda yine sizlere sesleniyoruz. Her şeyin gönlünüzce olmasını dileyerek Van'dan Teyro imzasıyla yazan dinleyicimizin mektubuyla programımıza başlıyoruz. Dinleyicimiz mektubunda şunları anlatıyor:

---D. destlar, Van'da kurak bir mevsim hüküm sürüyor. Van'ın Özalp ilçesine bağlı Yukarı Balçıklı köyünden bir çiftçi arkadaşla konuştum. Bu çiftçi arkadaş şunları söyledi:

"Bu yıl böyle giderse ki böyle gidecek ürün alamayacağız. Ot yok, bu kış hayvanları ne ile besleyeceğimizi bilemiyoruz. Bankaya borcumuzun vadesi yaklaşıyor. Ürün alamadık. Hayvana ot lazım. Yem lazım. Ne ile borcumuzu ödeyip yem ~~almayacağımızı~~ alacağımızı, ne ile geçineceğimizi bilemiyoruz. Yağmur duasına çıkılması öneriliyor."

 Evet d. destlar bunları söylüyor Yukarı ~~B~~ Balçıklı köylüsü. *W*

Ve 10 gün sonra ~~Hürriyet~~ gazetesi ve benzeri boyalı basında yağmur duasına çıkan köylülerin boy boy resimlerini görmekte gecikmeyeceğiz. Bu boy boy resimler tesadüfen veya köylünün içinde bulunduğu durumu anlatmak içindir? ~~Kuraklığın~~ Hayır. Burjuvazinin ^{zoksa} köylülerimizle alay etmesinin belgeleridir. ^{ni) bunlar} Kuraklığın çaresinin yağmur ~~duası~~ duasının ~~olduğunun~~ yüzyılların o köhne anlayışını sürdürme geleneğidir.

---D. dostlar ikinci olarak Van Merkez köyü Yukarı Göl Alan köyünden bir köylü ~~XXXX~~ ile konuştum. Şunları anlattı bana:

--- Yağmur ~~duası~~ duasından ve boy boy resimlerden sonra politikacılar boy gösterir. Gazetelerde borçların erteleneceğini yeni krediler verileceğini vaadederler. Fakat bunların hiçbirinden faydalanamayız. Bu vaadler biz kuraklıktan gerçek zarar gören ~~XXXXXX~~ köylüler için değildir. Ziraat bankasından milyonlar çeken ANAP'lı başkanlar ve

ağalar içindir. Zaten ANAP'lı başkanlar çiftçi değil, ağalarsa şu veya bu şekilde ürününü kurtarmıştır. Bugüne kadar ne ben, ne babam ne dedem böyle bir krediden faydalanamadı. Ama ağanın ölüleri bile bundan faydalanmaktadır. * Kenuştüğüm bu köylü, sözlerini bitirdikten sonra ağlamaklı bir tonla, "siz bilgili insanlarsınız bizim de dostumuz olduğunuzu söylüyorsunuz. Ne yapmalıyız? " diye sordu.

Van ve çevresinde yıllardır görülmemiş bir kuraklık hüküm sürmektedir. Çevre halkı geçimini hayvancılık ve çiftçilikle sağlamaktadır. Her ne kadar tarlaların büyük bir bölümü traktörle sürülüyorsa da tarımın geri kalan bölümü tamamen ilkel yöntemlerle yapılmaktadır. Her köyde bir veya bir kaç traktör bulunmaktadır. Ancak tesis ve bilinçli ekim yok. Bu bölgede yüzlerce irili ufaklı akarsu bulunmaktadır. Ancak bir tek gölete veya sulama kanalına rastlamak mümkün değil.

Sulamada kullanılabilecek irili ufaklı dört tabii göl bulunmaktadır. Ancak üzerlerinde bir tek sulama t sisi yok. Eskiden fazla kredi almak amacıyla a alar tarafından kurulan 12 Eylül'le birlikte kapatılan kooperatifler dışında tek kooperatife rastlamak mümkün değil. Gerçi laz köyleri olarak adlandırılan ve zorunlu g   döneminde Karadeniz'in çeşitli yörelerinden getirtilerek Emek ve D nerdere köylerinde, aynı isimle adlandırılan iki kooperatif var ama bunlarda örnek teşkil etmek bir yana lazların kendilerine bir ayrıcalık yaratma aracından ^{olmaktan} öteye gitmemektedir. Köylüler en basit bir birlikten d hi yoksun bulunmaktadır. Toprağın b l   m  tamamen dengesiz ve büyük bir bölümü bir kaç kişinin elinde toplanmıştır. ~~Yenecek k  k par e    b y k~~

Veya toprak çok küçük parçalara bölünmüştür. İşlenebilecek toprağın % 45'e yakını bir kaç kişinin elinde, nüfusun %3 ünün elinde toplanmıştır. Geri kalan % 55'i ^{nüfusun} (% 97'si) arasında bölünmüştür. Toprak uzun yıllar bilinçsiz kullanım yüzünden cılız düşmüştür. Normal koşullarda alınması gereken ürünün ancak 3/2 sini alabilmektedir. Ziraat gibi hayvancılık da ilkel yöntemlerle yapılmaktadır. Teknik tek ahır bulunmamaktadır. Halen yayla sistemi hayvancılık yapılmaktadır. Hayvanların büyük çoğunluğu % 75-80'ini yerli ırk denilen verimsiz hayvanlardır. Topraksız veya az topraklı köylülerin Özalp-Muradiye kesimi yazın inşaat işçiliği, ~~kırsak~~ Gevaş, Merkez-İrciş kesimi Çukurova'da pamuk ^{ve benzeri} ve tarım işçiliği yapmaktadır. Bu şekilde geçimlerinin yarısını dolaysız olarak emeğini pazarlamayla diğer yarı ^{sını} toprağından ve yerel işlerden sağlamaktadır. Dağıtılan zirai kredi lerin aslan payı ya hiç çiftçilikle uğraşmayanlara ^{ya da} veya büyük toprak sahiplerine

verilmektedir. Zirai kredinin faizinin az oluşu sanayi ve ticaret burjuvazisinin de iştahını kabartmaktadır. Birkaç yerden bu kredilerin dağıtımından örnekler verirsek: Gevaş'ta Ayaz'lar ailesi çiftçilikle uğraşmadığı halde 1986'da aldığı zirai kredi ile süperman marka bir otobüs almıştır. Bu ~~xxxx~~ aile Gevaş ilçesinin en zengin ailesi olup ticaretle uğraşmaktadır. Van ve Gevaş Shellgaz bayiliği-Arçelik bayiliği-tüp bayiliği, gıda toptancılığı (zarar gerekçesiyle tasfiye ettiriler) vs. işler yapmaktadır. Çiçekler ailesi: Gene 1986'da zirai kredi ile otobüs, 1987'de kredi ile toptan gıda işine girmiştir. Bu aile manufakturacılık, toptan gıda, beyaz ~~x~~ eşya, ~~x~~ Van Gevaş ipragaz bayiliği yapmaktadır. Görentaş ailesi çiftçilik ve eroinle uğraşmakta bu pastadan e da aslan payını almaktadır. Çiftçilikle yakından ilgisi olmayan Gevaş ANAP ilçe başkanı ~~xxxx~~ 30 milyon liralık kredi ~~çektir~~.

ite
selamışır.

Bununla da yetinmeyip (50 ^{istene} x milyon daha isteyince banka müdürü mevzu-
ata aykırı olduğunu ancak eski borcu yatırırsa 50 milyonu vereceğini
söyleyince ANAP ilçe başkanı kıyameti koparıyor. Bin bir tehditte bür-
lunuyor. Kar etmeyince ertesi günü çalan telefonu açan müdür ilçe
başkanını karşısında buluyor ama Ankara'dan. Gene tehditler kar etmeyin
ce binbir hakarettten sonra telefon kapanıyor. On gün sonra müdür kendini
Van Ziraat bankası şef yardımcılığı kadrosunda buluyor. Ancak araya gi-
renler vasıtasıyla Muş'un Bulanık ilçesi Ziraat Bankası müdürlüğüne
sürgün ediliyor. Yine ayrıca Van'da yün-orlon pazarını ellerinde tutan
Dekumacıoğulları 650 milyon balıkçılık kredisi almıştır. Diğer krediler
başlı başına bir yazı konusu olduğundan hiç değinmiyorum. 'elhasılı
xxx xxx ertelenen borçlar bu borçlar olacak, yeni krediler gene aynı

şahıslara verilecek. Peki çözüm ne?

--- D. dinleyiciler... Dinleyicimiz ~~ayrıntılı~~ ayrıntılı ve örneklerle delu yaşadığı ~~mektub~~ bölgedeki köylünün durumunu anlatan mektubunda soruyor "Peki çözüm ne?" Ve ardından ~~x~~ dinleyicimiz yine yanıtlıyor. *Anıci yanıtından önce bir tavsiye yazalım (B-350)*
Somut olarak neler yapılmalıdır mektubunda tek tek yazıyor.

DO. Van'da köylünün durumunu anlatan yazı, sonradan yollarını da böyle ifade ediyor ve bu da:

--- Teknik ziraat yapılması için gerekli tesislerin ve yasal düzenlemelerin yapılması gerekiyor.

--- Topraksız köylü, araçsız toprak olmaz, köylü toprağa , toprak araca kavuşturulmalıdır. Toprak reformu uygulanmalı, ağaların toprak gaspı önlenmelidir.

---Toprak ıslah edilmeli,

~~A~~ Sulama göletleri ve sulama kanalları yapılmalı,

---Köylüye karşılıksız zirai araç ve gereç yardımı yapılmalıdır.

--- Çiftçiler bilimsel zirai gelişmeler konusunda aydınlatılmalıdır.

Ve eğitim verilmelidir.

--- D. dinleyiciler... dinleyicimiz çözüm yollarını böyle sıralıyor.
Ancak şimdi mektubumuza ara verip hep birlikte biraz müzik dinleyelim.

--- Müzik--- ~~8350~~ (Ah şu bizim köyde) 8350

---Evet d. dinleyiciler, dinleyicimiz Teyre'nun mektubuna kaldığımız yerden devam etmek istiyoruz.

---Krediler gerçek kişilere dağıtılmalı. Faiz düşürülmeli. Kullanımı teknik elemanlarca yapılmalıdır.

--- Vurguncular dışındaki krediler kuraklık nedeniyle silinmeli ödemesiz ~~xxx~~ kredi dağıtılmalıdır.

---Yerli hayvan ırkı ıslah edilmeli

---Çağdaş üretim kooperatifleri kurulmalı, geliştirilmeli ve tarımın temelini teşkil etmelidir. Yukardaki uygulamalar bu kooperatiflerin bünyesinde uygulanmalıdır.

Van köylüsü açlığa ve sefalete terkedilmemelidir. İllerde önlem alınmazsa kuraklık tekrarlanacak. Bu zor günleri yaşamamak için bu günden önlem alınmalıdır. Yukarıda sayılan önlemleri ^{burjuvazinin} sağlanması düşünülemez. Hem ulusal ~~hak~~ hem sosyal baskılar altında inleyen Van köylüsü ^{ulusal} asıl çözüm diktatörlüğün yıkılarak yerine emekçi halktan yana, ~~birlik~~ halkın çıkarlarını savunan bir iktidarın kurulmasıdır,

İşte o zaman hem ulusal hem sosyal ezilmişlik ortadan kalkacaktır. Çünkü o zaman ne ezen ne de ezilen olacaktır. O zaman en büyük suç sömürü olacaktır.

Bunu kuracak ise işçi sınıfı ve onun öncüsü TKP'dir. Onun ideolojisi ~~bu~~ etrafında birleşmekle tüm sorunlara çözüm ~~bulacak~~ bulacağız. Haydi gücümüzü sınıf kardeşimiz olan o güzelim yaşanası düzeni

kuracak olan yiğit işçi sınıfıyla birleştirip öncüsü Türkiye ~~Komün~~
 Komünist Partisini izleyelim. Bizi çözüme bu yol götürecektir.
 Geçmişte bize nüfus dairesinde nüfus cüzdanı çıkarmada yardımcı ~~olmayan~~
~~şirketler~~ olduğu söyleyen, kan davalarında sözde aracı olan
 gerçekte bu kan davalarının ^{ünlebi bir} ~~ne~~ muassibi ağalar ~~davalarında sözde~~
~~şirketler~~ beyler, şeyhler ve onların temsilcileri milletvekilleri karşı-
 lık olarak toprağımızı gaspettiler. Bizi köleleştirdiler. Çocuklarımızı
 gavur okuludur, dñe karşıdır diyerek okullara göndermemizi engellediler.
 Kendi çocuklarını İsviçrelerde okuttular. Dün bunların babaları silah
 gücüyle, zorbalıkla dedelerimize hükmettiler. Bu günde oğulları okuya-
 rak elde ettikleri avantajla bizlere hükmediyorlar.

Geçmişte dedelerimizi ezen ağaların, şeyhlerin çocukları olan parti yöneticilerinin, milletvekillerinin, onların sözcülerinin vaadlerine kanmayalım. Baraj vaadinin hemen ardından bizleri yağmur duasına sürüklemelerine ve vaadin duayla sonuçlanmasına izin vermeyelim. İşçi sınıfının denenmiş bayrağı altında saf tutalım.

---D. dinleyiciler... Van'dan Teyre imzasıyla yazan dinleyicimizin mektubunu sunduk ~~siz~~ sizlere. Söz köylüden, ülkemizin yoksul köylülerinin çektiklerinden açılınca aklımıza yine bu konuya değinen bir başka mektup geldi. ^{→ Ancak yeni mektubu geçmeden önce bir türkü dinleyelim.} Bursa'dan yazan dinleyicimiz Ali Yavuz bildiriyor:

--- Dünya çiftçiler günü köylünün feryatları ile kutlandı. Bursa'da dünya çiftçiler günü dolayısıyla tarım aletlerinden oluşan traktör konvoyunun gösterisi stadyum Altıparmak ve heykel'den geçerek yeni halde sona erdi.

Münir

Bir traktör de arkasına monte ettiği ilaçlama aletinden ~~x~~ etrafa parfüm püskürterek tarım ilaçlarındaki pahalılığı protesto etti.

Bu işi kim yaptı?
~~Balkan~~ *ayrık des. köylüleri.* alkışlamasına neden oldu. Gün nedeniyle Ticaret Odası borsası ~~xx~~ salonunda düzenlenen toplantıda konuşanlar "devletin çiftçiye hiç bir şey vermediğini belirttiler. Bursa Ziraat Odası Başkanı Muhittin Kocaefe Bursa'ya daha geniş meteoroloji istasyonunun kurulmasını istedi. ANAP iktidarının köylüye sunduğu destek paketinin tam tersi köylüye köstek paketi olduğunu vurgulayan köylüler yaptıkları konuşmada ~~xx~~ şunları dediler:

~~1-~~ Köylüler olarak devletten hiç bir yardım görmüyoruz. Kendi yağımızla daha ne kadar kavrulacağız? Başbakan çiftçilere süpriz paket dedi. Ve bir milyonluk fatura getirene 300 bin lira az ~~faizli~~ faizli kredi dedi. İlk etapta kaç kişi bu zorluklarda 1 milyon liralık satış yapıp fatura getirir? İkincisi zaten bir milyon liranın yüzde 7 sistopaj.

66 bin lirada yıllık faiz yani toplam 136 bin lira, ^{Keseleri} yani çiftçiye 300 bin liradan 164 bin lira kalıyor. Çiftçi bu pahalılıkta 164 bin lira ile hangi yarasını sarabilir?

Bursa'ya meteoroloji istasyonu isteyen Muhittin Kocaefe işi tesa-
düflere bırakırsak beklenmedik iklim olayları kuraklık ve haşareler
ürünlerimize zarar verebilirler. ^{dedi.} İşte 25-26 nisan tarihlerinde meydana
gelen don olayı köylüye çok zarar vermiştir. ~~1984~~ 1984-1985 kışında
meydana gelen don zararının etkileri ise halen devam etmektedir,
--- Evet d. dinleyiciler.. sadece bu iki mektup ~~xxx~~ bile ülkemizde
köylünün durumunu ~~xx~~ sergilemeye yetiyor. Yine Bursa'dan yazan dinleyi-
cimiz Ali Yavuz, "Uludağ krom yatakları ^{nın} yabancı sermayeye açılacağını
bildiriyor"

--- Uludağ'daki Etibank'a ait krom yataklarının yabancı sermayeye ortaklığına açılacağı öğrenildi. ~~xxxx~~ Edinilen ~~xxx~~ bilgilere göre, Uludağ Harmanlılık yöresindeki 12 krom sahasının yüzde 20'lik bölümünün yabancı sermayeye açılması planlandığı, işletmesi Türkiye'ye ait olacak krom yataklarının kalan hisselerinden MTA ve Ege Metal (Özel-Amerikan ortaklığı A.Ş.) yüzde 40'ar pay alacaklar.

Orhaneli köylüleri köy kahvelerinde olsun her yerde madenlerin yabancı sermayeye açılması olayını yoğun bir şekilde tartışıyorlar. Devlet bizden topraklarımızı istediğinde Etibank'a bedava verdik. Şimdi Anavatan Partisi topraklarımızı yabancıya veriyor. Ben işletmiyorum sen işlet kardeşim diyor. Bu açıkçası vatani satmaktır şeklinde konuşuyorlar. Köylüler ~~xxxxxx~~ bu olaya ~~xxxx~~ büyük tepki gösteriyorlar.

---Evet d. dinleyiciler... Bursa'dan yazan Ali Yavuz'un mektubuyla programımız burada sona eriyor.

Sizlerden gelecek mektupları bekliyor, tekrar buluşmak umuduyla hoşçakalın diyoruz.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

E-2.
Dursun Kaptan

1/2
1.8.87

NREDE BİR YOLDAŞ VARSA TKP ORADADIR

Bu yayınıımızda önce, Mehmet Bozışık yoldaşın, "Şefik Hüsnü'nün hatırası Her zaman canlı kalacaktır" başlıklı yazısını sunacağız. Daha sonra, "1917 İstanbulunda Ekim devrimi ve Lenin başlıklı yazıyı dinleyeceksiniz.

→ Kültür

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI